

Uchwała Nr X/84/2015
Rady Powiatu w Kętrzynie
z dnia 27 maja 2015 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Profilaktycznego w zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2015-2019

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 4, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

Rada Powiatu w Kętrzynie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Powiatowy Program Profilaktyczny w zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2015-2019”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu w Kętrzynie

Dariusz Popławski

***Powiatowy Program Profilaktyczny
w zakresie promowania i wdrożenia
prawidłowych metod wychowawczych
w stosunku do dzieci w rodzinach
zagrożonych przemocą w rodzinie
na lata 2015-2019***

Kętrzyn 2015

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
	1. Wstęp.....	3
	2. Prawne uwarunkowania programu.....	4
	3. Skala przemocy w powiecie kętrzyńskim.....	6
II.	Założenia programu.....	10
	1. Adresaci programu.....	10
	2. Cele programu.....	10
	3. Realizatorzy programu.....	11
	4. Zadania programu.....	11
	5. Zakładane rezultaty programu.....	13
III.	Realizacja programu.....	14
	1. Czas i miejsce realizacji.....	14
	2. Sposób finansowania programu.....	14
	3. Monitoring i sprawozdawczość.....	14

I Wprowadzenie

1. Wstęp

Rodzina ma kluczowy wpływ na życie człowieka. To środowisko, kształtujące osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Zagrożeniem dla współczesnej rodziny jest przede wszystkim stosowanie przemocy. Może być ona zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest to najgorszy rodzaj przemocy, gdyż przemoc jest doświadczana od osób najbliższych, od których powinno się dostawać dobro, wsparcie, miłość i zrozumienie, a nie cierpienie, krzywdę i ból. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Zgodnie z zapisami *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.* przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym bądź psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, często przez lata skrywanym za szczelnie zamkniętymi drzwiami. Jednak już coraz częściej przestaje być tematem tabu, częściej mówi się o niej głośno w mediach i debatach społecznych. Znajduje to odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach prawnych

coraz lepiej regulujących kwestie wykrywania przestępstw z udziałem przemocy w rodzinie, a także przeciwdziałania im. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powstała między innymi w celu zwiększenia skuteczności, inicjowania i wspierania działań przeciwdziałania przemocy. Zawiera ona zakres działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie występowania przemocy. Ustawa ta spowodowała przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ślad za wyżej wymienionymi aktami prawnymi stworzony został prezentowany Program. Opracowany został tak, aby zapobiegać i ograniczać zjawisko przemocy w rodzinie poprzez udzielanie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Prawne uwarunkowania programu

Konwencja o Prawach Dziecka-przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r. zakłada, że „ (...) rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie, uznając, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia (...)”.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r., art.72 ust.1 mówi, że „ (...)Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzwiskiem i demoralizacją (...)”, oraz zgodnie z art.72 ust 2 „(...) dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (...)”.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.) art.2 ust.1 brzmi: „Pomoc społeczna jest tą dziedziną polityki, której celem jest

umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

art.2 ust. 2 „Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami , związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi”.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz.U. z 2015 poz.332 z późn. zm.) art.3 ust.1 mówi „*Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej”.*

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 z póź. zm.) określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i realizowanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Niniejszy program pozostaje w spójności z realizowanym **Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2012-2016** oraz koreluje z poniższymi programami:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kętrzyńskiego na lata 2011-2020
- Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2011-2020
- Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2011-2020
- Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2012-2016

3. Skala przemocy w powiecie kętrzyńskim

Na terenie Powiatu Kętrzyńskiego przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych. W 2014r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie przeprowadziło *Diagnozę środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie*. Badaniem zostali objęci dorośli mieszkańcy powiatu kętrzyńskiego oraz uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Dodatkowo zostały pozyskane dane z: ośrodków pomocy społecznej i zespołów interdyscyplinarnych z terenu powiatu kętrzyńskiego, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej oraz Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie. Dane dotyczyły roku 2013 i 2014 (stan na dzień 04.09.2014r.)

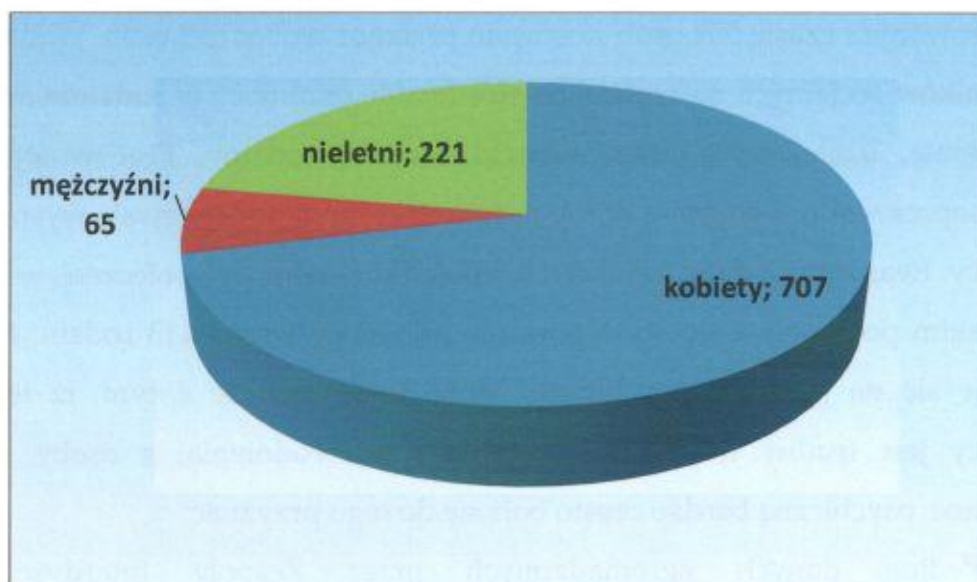
Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie wskazują, że funkcjonariusze policji w roku 2013 i 2014 odnotowali 766 przypadków interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie i założenie takiej samej ilości Niebieskich Kart. Jeżeli chodzi o rodzaj przemocy, odnotowano przemoc fizyczną oraz psychiczną.

Charakterystykę osób stosujących przemoc przedstawia tabela:

	Liczba	Liczba osób pod wpływem alkoholu
Kobiety	37	8
mężczyźni	727	324
Nieletni	2	0

Źródło : Badanie własne

W powyższym okresie Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie zarejestrowała przypadki 993 osób doznających przemocy ze strony osób bliskich. Wśród nich 707 osób to kobiety, 65-mężczyźni, a 221 osoby nieletnie. Obrazuje to poniższy wykres.

Źródło: Badanie własne

Zgłoszenia do Policji o stosowaniu przemocy w rodzinie najczęściej trafiają od osób doznających przemocy, często również od świadków i osób bliskich.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kętrzynie w okresie 01.01.2013r-04.09.2014r. objął dozorem kuratorskim 32 osoby z powodu stosowania przemocy w rodzinie. We wszystkich przypadkach była to przemoc fizyczna. Wśród osób stosujących przemoc, 2 osoby to kobiety, a 30 to mężczyźni. Przypadki te dotyczyły bardzo często rodzin, w których występuje zjawisko uzależnienia i bezrobocia.

Dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu całego powiatu, tj. MOPS w Kętrzynie, MOPS w Reszlu, MOPS w Korszach, GOPS w Kętrzynie, GOPS w Barcianach oraz GOPS w Srokowie wskazują, iż pod opieką powyższych ośrodków w okresie 01.01.2013r-04.09.2014r. pozostawało 291 rodzin, w których zdiagnozowany był problem przemocy w rodzinie. Najczęściej była to przemoc fizyczna i psychiczna, często zaniedbanie, a rzadziej przemoc seksualna i ekonomiczna. Bardzo często są to rodziny z problemem uzależnienia oraz bezrobocia, często do przemocy dochodzi w rodzinach pełnych i wielodzietnych. W badanym okresie zarejestrowano 569 osób stosujących przemoc, w tym 47 osób stanowią kobiety, 519 to mężczyźni, a 3 przypadki to osoby nieletnie. Natomiast jeżeli chodzi o osoby doznające przemocy, to 505 to kobiety, 51-mężczyźni, a 43 osoby to nieletni. Podsumowując powyższe dane w analizowanym czasie 569 osób stosowało przemoc wobec 599 osób. Według opinii pracowników socjalnych najczęściej na stosowanie przemocy w rodzinie ma wpływ wychowanie, uzależnienia oraz warunki socjalne rodziny. Pracownicy socjalni zostali poproszeni o wskazanie liczby rodzin w których podejrzewają występowanie przemocy. Reasumując dane uzyskane z 6 ośrodków pomocy społecznej, w powiecie kętrzyńskim podejrzewa się występowanie przemocy wśród 113 rodzin. Najwięcej wskazuje się na przemoc psychiczną. Może to się wiązać z tym, iż ten rodzaj przemocy jest trudny do zdiagnozowania i udowodnienia, a osoby uwikłane w przemoc psychiczną bardzo często boją się do tego przyznać.

Według danych zgromadzonych przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu kętrzyńskiego wynika, że 622 osoby stosowały przemoc wobec 636 osób. Zgłoszenia do zespołów interdyscyplinarnych o stosowaniu przemocy najczęściej trafiają od instytucji, takich jak: policja, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, służba zdrowia oraz gminna komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Poniższa tabela obrazuje uzyskane dane z uwzględnieniem podziału na osoby doznające i stosujące przemoc w rodzinie.

	Osoby stosujące przemoc w rodzinie	Osoby doznające przemocy w rodzinie
KOBIETY	52	558
MĘŻCZYŹNI	568	62
NIELETNI	2	16
OGÓŁEM	622	636

Źródło: Badanie własne

Każdego dnia mieszkańcy powiatu kętrzyńskiego mają możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Codziennie porad udzielają pracownicy socjalni, natomiast w określone dni tygodnia pozostali specjaliści tj. prawnik i psycholog.

W roku 2013 udzielono 136 porad osobom doznającym przemocy w rodzinie. W 2014 roku udzielono 129 porad osobom doznającym przemocy w rodzinie

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie działa Punkt Interwencji Kryzysowej z 8 miejscami hostelowymi. Do Punktu trafiają osoby/rodziny znajdujące się w kryzysie. W 2013r. z PIK ze względu na przemoc w rodzinie skorzystało 16 osób.

W 2014r. z PIK ze względu na przemoc w rodzinie skorzystało 14 osób (w tym: 4 rodziny: 4 kobiety i 10 dzieci).

W PCPR prowadzone są oddziaływania korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W 2013r. w ramach programu, w zajęciach wzięło udział 18 osób z czego 10 ukończyło program. 8 osób ze względu na niską frekwencję nie uzyskało zaświadczenia o ukończeniu programu. W 2014r. w zajęciach wzięło udział 12 osób z czego 9 ukończyło program. 3 osoby ze względu na niską frekwencję nie uzyskało zaświadczenia o ukończeniu programu.

II Założenia programu

1. Adresaci programu

Powiatowy Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2015-2019 skierowany jest do mieszkańców powiatu kętrzyńskiego, a w szczególności:

- dzieci i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie,
- dzieci i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie
- świadków przemocy w rodzinie,
- rodzin niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo,
- dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym
- przedstawicieli władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

2. Cele programu

Głównym celem Programu jest *podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie kętrzyńskim.*

Cele szczegółowe:

1. zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
2. zapewnienie kompleksowej pomocy dzieciom i rodzinom zagrożonych przemocą oraz uwikłanym w przemoc domową
3. podejmowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych skierowanych do rodzin i dzieci z terenu powiatu kętrzyńskiego
4. podnoszenie i doskonalenie umiejętności osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

3. Realizatorzy programu

Realizatorem Powiatowego Programu Profilaktycznego w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2015-2019 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie. Przewiduje się pozyskanie do realizacji niniejszego programu wielu służb, instytucji i organizacji do których należą:

- Sąd Rejonowy w Kętrzynie, w tym z Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie,
- ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu kętrzyńskiego,
- zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu kętrzyńskiego,
- placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętrzynie,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Kętrzynie,
- Powiatowy Dom Dziecka Kętrzynie oraz w Reszlu,
- organizacje pozarządowe z terenu powiatu kętrzyńskiego.

4. Zadania programu

Zadanie 1.	Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie
Działania	-wydawanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy, -udzielanie informacji o instytucjach, placówkach, organizacjach udzielających pomocy dziecku i rodzinie i przeciwdziałających przemocy, -organizacja, udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, -zamieszczanie artykułów tematycznych w lokalnej prasie. -zamieszczanie informacji na stronie internetowej pcpkrketrzyn.pl

Zadanie 2.	Zapewnienie kompleksowej pomocy dzieciom i rodzinom zagrożonych przemocą oraz uwikłanym w przemoc domową
Działania	<ul style="list-style-type: none"> -udzielanie pomocy i wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego, tj. psychologicznego , prawnego, rodzinnego, - grupa samopomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, -udzielenie i zapewnienie schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie, -prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie -zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców warunków do życia i rozwoju poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej.
Zadanie 3.	Podjęmowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych skierowanych do dzieci i rodzin z powiatu kętrzyńskiego
Działania	<ul style="list-style-type: none"> -spotkania edukacyjno-informacyjne dla dzieci i młodzieży, w tym edukacja z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywania konfliktów, -wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym zachowaniom nieagresywnym, -realizacja programów ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców, w tym „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.
Zadanie 4.	Podniesienie poziomu wiedzy oraz zintegrowanie działań i środowisk zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
Działania	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla osób pracujących w instytucjach i organizacjach pomagających dziecku i rodzinie, -udział w szkoleniach, konferencjach, kursach tematycznych, - spotkania instytucji pomocowych z terenu powiatu kętrzyńskiego w celu ustalenia spójnych procedur działania

5. Zakładane rezultaty programu

- podniesienie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności pomocy i skuteczności ochrony praw osób doznających przemocy w rodzinie
- złamanie stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie;
- uwrażliwienie mieszkańców powiatu na zjawisko przemocy;
- upowszechnienie informacji dotyczącej możliwości uzyskania pomocy ze strony odpowiednich służb oraz instytucji;
- propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz wzrost wiedzy społeczeństwa w zakresie pozytywnych wzorców wychowawczych i relacji rodzice-dzieci;
- systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

III Realizacja programu

1. Czas realizacji

Czas realizacji Programu przewidziany został na lata 2015-2019. Planowane zadania wdrażane będą w formie ciągłej w zależności od potrzeb mieszkańców Powiatu Kętrzyńskiego.

2. Sposób finansowania

Realizacja zadań określonych w harmonogramie uzależniona będzie od wielkości środków finansowych przewidzianych w budżecie powiatu. Działania ujęte w Programie, należące do zadań administracji rządowej zleconych powiatowi realizowane będą w zależności od zapewnienia środków z budżetu państwa. Na realizację części zadań powiat będzie występował o dofinansowanie ze źródeł wspierających dane przedsięwzięcie.

3. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych zrealizowanych zadań Programu, w celu oceny czy Program osiąga założone cele. Dyrektor PCPR w Kętrzynie raz w roku będzie składał sprawozdanie Radzie Powiatu z efektów realizacji Programu. Program ma charakter otwarty i może ulegać modyfikacji w trakcie realizacji.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu w Kętrzynie

Dariusz Popławski

Opracowała mgr Magdalena Starszewska- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie
Pod kierunkiem mgr Małgorzaty Andrzejewskiej- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kętrzynie